

Mefaret Aktaş

maktas@milliyet.com.tr

ABD'de yaşayan ünlü Türk prodüktör Arif Mardin yıllar sonra 22 yaşında yeni bir yıldızın, Norah Jones'un albümünün prodüktörlüğünü üstlendi ve albüm altın plak kazandı. Mardin "Biz böyle bir başarı beklemiyorduk. Norah tam bir külkedisi gibi. Tüm bunlara 'Nereden, nasıl geldi benim başıma?' der gibi bakıyor" diyor

New York'ta yaşayan ünlü Türk prodüktör Arif Mardin şu sıralar kısa bir tatil için İstanbul'da. Hazır gelmişken yapımcılığını üstlendiği son yıldız Norah Jones'un albümüyle ilgili tek bir röportaj yapmaya karar verdi. Ve bu röportaj da bize kısmet oldu. Mardin, genç kontenjanından en son Jewel'a bir albüm yapmıştı. Bu yüzden uzun zaman sonra 22 yaşında bir genç kızın albümünün yapımcısı olarak onu görmek merak uyandırıcı. Artık EMI'nin altında çalışan bir şirket olan Manhattan'a geçen Mardin'in ilk yapımı Norah Jones oldu. Genç yaşına rağmen fazlasıyla yaşanmışlık kokan bir müzik yapan, akustik enstrümanları kullanan, çok güzel sesli bir piyanist ve şarkıcı Jones.

Arif Mardin ise yıllardır New York'ta yaşıyor. Ama İstanbul'u "Eski İstanbul beyefendileri" zamanında bırakıp gittiğinden hâlâ eski bir İstanbul beyefendisi gibi... Kibar, alçakgönüllü, sakın, ince, huzur verici... Gümüşsuyu'ndaki güzel evlerinde hem Norah Jones'un ilk albümü "Come Away With Me"yi, hem yıllarca birlikte çalıştığı Aretha Franklin, Chaka Khan, Barbra Streisand gibi yıldızları, hem de bundan sonrası için yaptığı planları anlattı. Ve röportaj bittikten sonra da sözlerini yine "Norah Jones'u sakın unutmayın" diye tamamladı.

■ Adını hâlâ Atlantic'e anılıyor ama siz emekli olup ayrıldınız bu şirketten...
Biliyorsunuz ben Atlantic'te 30 seneden fazla çalıştım. Uzatmalar falan yapıldı ama şirket kurallarına göre emeklilik durumuna geldim. 2001'in mayısından sonra emekli oldum. Bu arada EMI'la konuşuyorduk. Eskiden bir plak şirketi olan Manhattan'ın logosunu ortağımla bana verdiler. Ve biz de Manhattan ailesine girdik.

Yeni baştan prodüksiyon

■ En son bir başka genç kadın sanatçıyla, Jewel'la çalışmıştınız. Yıllar sonra neden Norah Jones'u seçtiniz?
Biz Manhattan'a geçerken bu arada ilk proje olarak da Norah Jones geldi. Blue Note / Angel'in başı olan Bruce Lundvall, Jones'u imzalamış. Ama yapılan prodüksiyondan memnun değil. "Bu albümün hepsini baştan yap" dedi. (Norah Jones'un albümünü önce Cassandra Wilson'la yaptığı çalışmalarla tanışan Craig Street yapmıştı) Anladım ki Bruce'un hakkı var. Çünkü Norah'nın sesi gitarlar yüzünden arka planda kalmış. Kabul ettim.

■ 22 yaşındaki Jones sizin gibi önemli bir isimle çalışacağını duyunca ne yaptınız?
O çok korktuğunu söylemiş. Menajerine demiş ki "Ben Aretha Franklin'le çalışan bir insana 'Şimdi burası iyi olmamış' nasıl derim? Onun için ben prodüktör istemiyorum. Zaten ağız yandı prodüktörlerden". Sonra tanıştık ve gayet iyi anlaştık. Ve 2001 Ağustos'unda çok güzel, yaratıcı bir ortamda bu albümü kaydettik. Dört kişi müzik çalıyor işte o kadar. Ne synthesizer ne bilgisayar var!

Usta yapımcı Arif Mardin artık Atlantic'ten emekli oldu. Şimdi Manhattan adlı şirket için prodüksiyonlar yapıyor.

Arif Mardin'in son gözdesi

"Jones benimle çalışacağını duyunca korktuğunu söylemiş"

Arif Mardin, Norah Jones'un müziğini anlatıyor: "Bu kıızı dinleyince zannedersiniz ki 40-50 yaşlarında, tüm ömrü boyunca cefa çekmiş, üzüntüyle yaşamış bir blues şarkıcısı"

■ Jones'un yaptığı müziği yapan bir genç müzisyen bulmak çok zor değil mi?

Çok doğru söylüyorsunuz. Bu kıızı dinleyince zannedersiniz ki 40-50 yaşlarında bütün ömrünce cefa çekmiş, üzüntüyle yaşamış bir blues şarkıcısı. Bunun sebeplerinden biri annesinin evde hep müzik dinlemesi. Evde hep Aretha Franklin, Willie Nelson dinlermiş. Biraz country, biraz cazla yetmişmiş. Eski sanatçıları gayet iyi biliyor. Çok da iyi piyano çalıyor.

■ Babası da zaten Ravi Shankar...

Evet, gayri meşru babası da ünlü üstad Ravi Shankar. Müzik onun ruhuna işlemiş.

"Bu başarı sürpriz oldu"

■ Jones için böyle büyük bir başarı bekliyor muydunuz?

Ben de Norah Jones' da böyle büyük bir başarı beklemiyorduk. İlk albümdür yavaş yavaş ilerleyecek sandık. "Yaratıcılık var, müzikalite var ama bakalım ne olacak" diyorduk. Hangi radyo istasyonu bunu çalacak bilemedik. Çünkü müzikte country var, caz var, folk var, blues var. Biliyorsunuz bugün 2-3 milyon plak satan sanatçılar yalnız bir tarafa yönelirler. Britney Spears'a, Shakira'ya bakın mesela.

Ama bu sanatçının plağı böyle değil. Eleştiriler çok iyiydi. Pek çok televizyon programına, Jay Leno'ya, David Letterman'a çıktı. Satışlar arttı. Şimdi "gold" (500 bin satış) altın plak veriliyor) aldı. Tam bir külkedisi gibi. Norah da tüm bunlara "Nereden, nasıl geldi benim başıma?" der gibi bakıyor.

■ Bette Midler, Aretha Franklin, Barbra Streisand, Bee Gees ve daha onlarca ünlü isimle çalıştınız. En çok hangisinin müziğinde etkili oldunuz?

Hepsi farklı. Bette Midler aynı zamanda aktris olduğu için bir şarkıyı beş değişik seste okur, üzgün kadın, neşeli kadın olur. Onunla stüdyoda olmak derse girmek gibi. Aretha Franklin bir kasırga gibi gelir şarkılarını söyler gider, Barbra Streisand de biraz detay meraklısıdır ama çok güzel okur bir besteyi. Ben bu değişik yıldızlarla çalışırken onlardan da öğrenirim. Katkılarım hepsine değişiktir. Şimdi Aretha Franklin'e "N'olur hanımefendi bunu böyle söyler misiniz?" diyemeyiz. Ama daha genç birisine bunu yüzüme tokat yemeden söyleyebilirim.

■ Çalıştığınız en genç sanatçı Jones.

Öyle değil mi?

Evet öyle olacak galiba. Jewel'la da çok gurur duyduğum bir albüm yapmıştık.

"Aretha Franklin'e 'N'olur hanımefendi bunu böyle söyler misiniz?' diyemeyiz. Ama daha genç birisine bunu yüzüme tokat yemeden söyleyebilirim!"

Fotograf: GARBİS ÖZATAY

Birlikte çalıştığı tek Türk popçu Hümeysra

"Bizim evde Sezen Aksu hep dinlenir. İbrahim Tatlıses'i çok severim. Şebnem Ferah'ı da çok beğeniyorum. Bir de Sertab'ın yeni albümünü bekliyorum"

■ Bildiğim kadarıyla bugüne dek Türk sanatçılardan bir tek Hümeysra ile çalıştınız ama o da ayaküstü olmuş galiba. Değil mi?

Hümeysra çok enteresandı. Annesi Malike Hanım eşim Latife'nin ve benim çok eski arkadaşımızdır. "Ya benim kızım enteresan bir şeyler yapıyor, bir dinlesenize" dedi. Evde bize "Yol"u çaldı, ben bayıldım, "Bunu bir kayıt yapalım" deyip Tünel'de küçük bir stüdyoya gittik. Gitarını aldı, "Yol"u söyledi. Ben o bandı aldım. O zaman Amerika'da var sekiz kanallılar ancak! Ben şarkıyı düzenledim, o miksi alıp yolladım. Parça Türkiye'de çıktı ve hemen hit oldu.

■ Başka bir ortaklık yok Türk müzisyenlerle yani...

Evet, yok. Şebnem Ferah'la çalışacaklık iki yıl evvel. Fakat programımız uymadı. Ben onu çok beğeniyordum.

■ Hiç Türkçe müzik dinliyor musunuz?

Eski arkadaşlar, Sezen Aksu dinlenir hep bizim evde. Ben İbrahim Tatlıses çok severim. Sertab'ın yeni bir albümünü bekliyorum. Geçen gün konserine gittik çok etkilendim.

"ABD'de başarı için dans müziği kapısını kullanın!"

■ Türk popçularının yurtdışında patlayamamalarının nedenini İngilizceye bağlamıştınız. Tarkan'dan sonra da böyle mi düşünüyorsunuz?

Evet ben İngiltere'de, ABD'de söyleyeceksen İngilizce söyleyeceksin derdim ama Tarkan bunu çürüttü. "Şımarık" Türkçe olduğu halde Fransa ve Belçika'da, ABD'de de özellikle Latin istasyonlarında çok başarılı oldu. Ama yine de Türkçe bir plak başka bir yerde zor. İngilizce söyleyip tepeden inmek de olmaz. Evvela Amerika'da küçük barlarda çalacaksın, daha büyük yerlere geçeceksin. Bir menajer bulacaksın, o sana inancak, plak şirketine gideceksin. Yani öyle bir büyüme tarzı var. "Ben İngilizce söyledim, bunu orada hit yapı!" çok zor. Ama Tarkan'ın başarısının sebeplerinden biri dans müziği kapısından girmesidir. Ama Ofra Haza'nın da yıllar önce yaptığı gibi Türk müziği etkilerini kullanarak da yapılabilir bu.

■ Siz bir de tek perdelik opera yazdınız. Off-Broadway'de sahnelenecekti. Ne oldu?

Off-off Broadway'de sahnelendi. İlginçtir sormanız. Ekim ayında Borusan Senfoni Orkestrası, Gürer Aykal idaresinde "I Will Wait" operasından dört arıyayı İstanbul'da çalacak.

Sanırım benim ağustos aylarım çok eğlenceli oluyor. İkisi de ağustosta yapıldı.

Hangi ödül daha değerli?

■ Zamanında rhythm & blues sizin uzmanlık alanınızdı. Şimdiki ABD'de r&b'ciler büyük patlama yaptılar. Kimleri beğeniyorsunuz gençlerden?

Şimdiki r&b'yi, bir-iki sanatçı istisna, beğenmiyorum. Güzel vücutlu genç kadınlar, yakışıklı erkekler ama şarkı söylemesini bilmiyorlar. Bir milyon dolar sarf edip video yapıyorlar bunlara. Ama istisna tuttuğum Usher, Maxwell, D'Angelo, Jill Scott var. Macy Gray de fena değil.

■ 15 Grammy adaylığınız, 7 tane de Grammy'niz var. En değerlisi hangisi? Hayatboyu başarı ödülü mü?

Hepsi... A bir dakika, en değerlisi "Wind Beneath My Wings"ın aldığı "Record of the Year / Yılın Plağı" ödülüdür. O parçanın çok içten gelen sözleri var ya, bana mektuplar gelmeye başladı. "Annem kanserdi son günlerinde bu parçayı dinledi ona huzur verdi" ya da "Karımdan ayrılıyordum bunu dinledik tekrar birleştik" diye... O şarkı bir ortak bir ruh yarattı. Bu benim için Grammy'den daha

önemli. Ben şarkıyı söylemedim, biz kompozisyon yaptık. Bu mektupların payı asıl Bette Midler'a ait tabii. Çünkü o söyledi fakat bu beni çok etkiledi. Çünkü çok mektup aldım.

■ Anılarınızı yazıyordunuz. Bitti mi?

Yazıyorum, başladım ama devam edemedim. Bu EMI' a girdikten sonra biraz durdu. Hem İngilizce hem Türkçe olarak yayımlanacak. Ama Türkçe olanda Türkiye'de olan anılarım daha fazla yer tutacak. 1940 ve 50'lerin Türkiye'si ile ilgili olacak. Burada o zaman hangi müzisyenler vardı? Gece hayatı nasıldı? 1942'de ben 10 yaşındaydım ve babam İş Bankası İskenderiye Müdürü'ydü. Düşünün ki oraya her gece Alman uçakları geliyor. Biz orada tatildegiz. Çok enteresan bir dönemdi, o dönemi anlatacağım. İlk profesyonel isim annemin babası Necmettin Kocataş'a yapmıştım. Osmanlı'nın son döneminde Adliye Nazırı yani Adliye Bakanı'ydi. Atatürk döneminde de milletvekiliydi. "Torununuz bir şeyler söyleyiyor" demişler. Ben 7 yaşındayken "Madam Butterfly"ı söylemişim, nereden duymuşsam! Çağırdı beni, söyletti. Beğendi, "Al sana beş lira" dedi. İşte ilk profesyonel isim bu oldu. Mesela anılarımda bu da olacak. ■

